

ERDÉLYI HÍRADÓ

Kedden, Januarius' 6-odikán, 1829

Jelentés — Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Burkusország
— Muszkaország — Törökország

Jelentés

Lehet-é még Praenumerálni?
— sokan tudakozzák tőlünk. Mi, úgy vesszük-észre, hogy ezen kérdésnek, az az értelme akart lenni, a' mely ennek van: "Lehet-é még azon reménységgel praenumerálni, hogy a' Híradót az Első számtól-fogva vehessük? — Felelet: Igen is lehet azon reménységgel egynehány hétig, míg a' nyomtatás alá gondolomra kiszabott számból, a' magokat korábban jelentőknek jut, és míg azt nem jelentjük, hogy már elfogyott; mikor osztán a' későbben kívánók, tsak jelentések' napjától-fogva kaphatnak Híradót, az azon napi Számon kezdve: de kívánni, a' fél esztendő' elfoljta alatt, mindég lehet.

Portugallia

Lissabon, nov. 29.— Még mindig titkolják a' D. Mig. igazi állapotját. A' queluzi palotába senkinek - sem szabad bemenni, a' házi Tiszteken kívül, még, ezeknek - sem a' belső szobákba, a' hol tsak a' Királyné, Queluz Báró, Cint-ra Gróf, egy megbízott Pap's egynehány Kamarás Urak fordulhatnak-meg; de a' kiknek soha-se szabad a' palotából kimenni. — Az Orvosoknak, kik a' bulletinokat szokták alá-írni, magoknak - sem szabad a' beteget látni, hanem tsak azt, a' mit nekik Queluz Báró mond, bizonyították. (de már ezt, nehéz hinni) — Egy, a' Tájóba tegnap bevitörölzött

hajó, leveleket hozott Rio-Janeiróból azon tudósítással, hogy D. Pedro meghatározta magát, hogy egy hajóserget és katonaságot küld Európába. Várja már 2 liniahajó, 2 vagy 3 fregatte, egynehány hadi brigg és elég szállító-hajó a' parantsolatot az egybe-gyülésre, hogy mind embereket, mind hadi szükségéseket szedjenek-fel.

Nagybritannia

London, dec. 10. — A' plymouthi Journalban, dec. 9-edikén e' van: "Stubbs Gen. a' mi' városunkban fekvő portugallus bujdosók vezére, tegnap', ezt a' uapi-parantsolatot botsátotta-ki. — Mint-hogy Ő britanniai Fge'országlószéke nem engedi tovább a' portugallus kivándorlottak itt-maradását; tehát, el kell nekik utazniok, és olyan meghatározáshoz nyúlni, mely hazájok' hasznával, valamint ama' hajlandóság' nemes felemelkedésével, mely azon nagy-lelkü áldozatokat és egy, betsüllettel teljes kívándorlást okozott, megegyez. Méltó a' Donna Maria da Gloria' Fges attya' characteréhez a' tsomót szét-vagdálni, mely a' történetek' természeti menetelét Fges leánya' státusaiban erőszakkal gátolja, és, különös kötelessége a' portugallus szabadság' és Királynéjok' jussai' vitéz általmazóinak, egy olyan nagy-lelkü meghatározásban együtt fogni a' dolgot. — Tsak a' Fges Tsászár' fővárosában, a' nem-régiben volt portugallus Királyé-

ban, tsak a' portugallus nemzetel a-
 tyafiságos nemzet' kebelében fognak H-
 edik Donna Maria ÓFge' hív alattvalói
 nem tsak vendég-barátsággi menedékhely-
 lyet, hanem barátságos szíves-látást,
 átyafiságos jóakaratot, védelmet, és min-
 denek felett, segéd-eszközök' tele-tárát,
 valamint a' munkához-fogásnak erős és
 nagymértékű fundamentomát feltalálni,
 melyek az alattomos lélektől és bitang-
 lástól lábbaftapodott jussok' megesméré-
 sét a' mi' hazánkban végbe fogják vin-
 ni. A' ditsósség és földhöz-mázoltatás kö-
 zött, nints kétség a' választásban. Min-
 den ország' betsület-szerető férlija kénte-
 len lessz ezt az utolsó feláldozást helybe-
 hagyni, 's abban, a' legnemesebb esz-
 közt, oly' terhes környületek között,
 egy olyan, még terhesebb és ditsóssé-
 gesebb tusakodás' bizonyos és legrábiz-
 hatóbb végbe-szakadását fogja meges-
 mérni. Azon Tisztek, Altisztek és köz-
 legények, kik most a' depotban vannak,
 tudósittatnak egyszersmind, hogy uthoz
 készülve legyenek, hogy egy néhány nap-
 múlva, a' hozzám éppen most jött pa-
 rantsolat szerént, ama' meghatározas-fé-
 lé (Brasiliába) vitetessenek. Hihető, hogy
 az Önkéntesek' serege, mely, hív léven
 hazája' igazi hasznához, oly' nemesen
 részesült a' katonaság' törekedéseiben és
 a' veszedelmekben, most is fog iparkodni
 fegyveres társait követni, hogy hazája'
 és igasságos Királynéja' ügyének diadal-
 ma bizonyossá tétessen. Azok, a' kik nem
 léven katonák, esküjök' szentségét tud-
 ták tisztelni, és magokat minden kép-
 zelhető áldoztatásoknak nagy lelkűséggel
 felszentelték, ugyanúgy az említett tzelhoz
 vitetnek, a' hol lehetőségessé teszik azt ne-
 kiek, hogy próbát kiállott hazaszerete-
 teket és hívségeket megbizonyíthassák.—
 Idejét-módját a' már jelenvaló és idő-
 vesztesség nélkül ide rendelendő szállító-

hajókra-szállásnak, ugyantsak napi pa-
 rantsolat által fogják hírré adni. Eze en
 a' hajókon, egy olyan hosszú tengeri
 úttal megegyeztethető minden alkalmat
 meg fognak a' útasok találni. Ha mind-
 száítal némely magánosok, kik nem tar-
 toznak a' katonasághoz, nem akarnák
 magokat ezen nemes tárgyhoz adni; í-
 rassák-be neveiket a' depot' Titoknok-
 sága' Hivatalában, 's ezennel tudokra
 adatik nekiek, hogy a' depot, a' hajóba-
 költözés után, felbomlik.— Th. G. Stubbs,
 Gen. Lieutenant.

Ezen Hirdetményre, a' Courier ily-
 len jegyzéseket teszen: "Megvalóságos-
 sodott beszédünk, hogy a' portugallus
 kivándorlottak minden órán hajóra ünek.
 Saját véleményünket is kinyilatkoztattuk
 volt ugyanakkor 'hogy a' mostani pillantat,
 az itt nálunk taláítató konstitútiósok' se-
 gedelme, a' Portugalliában felkelt konsti-
 tutziós gerillakkal egy kézre dolgozva, ked-
 vezőnek láttzik lenni. Mi, így vélekedtünk:
 de volt annyi eszünk, hogy által-láttuk
 a' mi' részre-nemhajó országlószékünk'
 eszt, mely szerént a' kivándorlottak' ha-
 jóra-szállását nem-hogy megrendelte völ-
 na fegyveresen és hadi-szükségesekkel
 ejteni-meg, oly' szándékkal, hogy Por-
 tugallia ellen ellenséges próbát tenne,
 sőt még hogy ezt tsak meg is enged-
 hetné. Kötelesség-eimelőzés volna ez,
 mely kötelességet nekünk a' részre-nem
 hajlasi állás parantsol.— Nem akarásnak
 nyögés a' vége. Utóbb, azt végezték,
 hogy a' kivándorlottakat egész Brasiliáig
 kísértessék, hogy se ők Portugall ellen;
 se ez ő-ellenek valamit ne mozdithasson.
 Itt, az Akhítófel' tanáttsa, utóbb is a' D.
 Pedro' szerentséjére dül-el; számba-ve-
 hető segedelmet küld neki helyébe az
 angl. Ministerium, hogy annál-nagyobb
 erővel botsátkozhasson szélnek, februá-
 rius' utólján.

A' londoni Journalok szerént, úgy láttik, hogy a' Dánusokon és Bremenieneken (?) kívül, kik a' Portugallusokkal hajóra szállának, még 800 - an érkeztek volna Plymouthba, úgy-hogy, 2000 idegen a' Portugallusokkal egyesülvén, egy 6000 emberből álló sereget tenne a' D. Pedro' segedelmére. A' Stubbs Gen. napi-parantsolattjából, lehet sejdíteni, hogy ezen erőszakosnak tettő hajóraszállításnak a' tzielja mindenek előtt titok volna. A' rangosabb emberek kiknek a' titkokba jobban be kell avattatniok, azt hiszik, hogy a' D. Mig. hajó-osztálja szerentsétlenségének (a' nagy szélvész által, az Acore szigeteknél) akarják hasznát-venni, 's Terceira szigetbe mennének (mely még a' brasiliai Tsászáré) 's itt szednék rendbe a' sereget, 's akkor, a' brasiliai Tsászár' egynehány hadi hajója' segedelmével, Madeirát vennék-el, a' hol a' D. Pedrohoz hajlók számosan vannak, 's tovább is, Protugalliából megszaporodván, akkor tünének rá Portugalliára. Ez, annál-hibetőbb, mivel' Wellington Htzg Palmella Marquisnak nyilvánosságos bizonyítására, hogy Portugalliába nem mennek, engedte volna meg a' hajóra-szállást.

A' Globe and Trav., egy ráfogott bétsi levél után, azt mondja, hogy a' Muszkák a' sumlai és silistriai hátrálásnál 17 ezer embert vesztek volna.— A' Morning-Journal pedig azt állítja, hogy a' Király kimondotta végre, akaratját Donna Maria da Gloria éránt.— Ez az ifjú Printzasszony, hibető, minden órán bútsút vesz' egy olyan országtól, melynek szazesztendőök alatt állott békés szerkezete Portugalliához, az ő' jelenléte által megháborított volna. Azon látogatást, melyet a' Htzgasszony a' Királynál akart tenni, nem fogadta

vólna el a' Király; mellyért az ánglus Ministerium legkisebb ditsőséget - sem tulajdoníthat magának.

A' Konstituzió Királyista (a' Portugallusok' plymouthi Híradójok) így okoskodik: "Mi, elútazunk, de a' hazánk, velünk van. Portugall mi-belöllünk áll, mint a' Themistokles hajoin, Athéne állott, midőn Attikát a' Persak elbóritották. Ha megegyezők maradunk; úgy, erősek leszünk; ha elválunk egymástól; úgy, a' mi' létünk is megszűnik. Ki hihette volna, hogy mi, a' bestelenítést, azon meghatározásnak, hogy hazánk' szerentséjét az ocean' hullamjaira bizzuk, feláldoznók? Azok, kik minket egy olyan alatsony-lelkűségre alkalmasoknak tarthatnának, igen kevésé esmérnek minket. De, hova megyünk? Tengerről-tengerre tébojogjunk - é, hogy magunknak menedék - helyet keressünk Barbarusok' kellőközépén? Még ezt is élbe tennénk ama' kegyetlen alternatívának, melylyet előnkbe tálnak. De, nem; Brasiliába megyünk; Portugall' igasságát és betsületét visszük, Királynék Fges Atytyának. A' tyranság és üldöztetés alól kimenekedve, nagy-lelkű szíveket akarunk mi neki ajánlani, kik tsak a' pillantatot várják, hogy Királynéjokat a' győzödelem'tzimerére tegyék. Megtaláljuk mi D. Pedronál az érdemlett védelmet, megtalljuk azon nemzetnél, mely még nem-régiben, velünk egybe volt köttelve, az egymáshoz-szítást (sympathiat) a' mit a' mi bajunk érdemel. Engednék az egek, hogy már ezen pillantatban, Brasilia' partjainál volnánk, és mindjárt azután, idegen segedelem nélkül, vissza mennénk, betsületünk', hírünk-devünk' és Királynék' megbosszulására.

A' Globe and Trav. azt mondja:— "Rio-Janeiroi tudósítások, oct. 14-ediké-

ről, azt láttatnak mutatni, hogy Guerrero és Monzinho Albuquerque, kik mándjára Lissabonból megérkezések után Anghaba, oda utaztak, hogy D. Pedronak a' portugalli ügyekbajok' állapotjának lefestését terjesszék elébe, a' Tsászár által igen kedvesen fogadtattak. Jelentették Öfgének az aug. 16-odikáig történt dolgokat, az ifjú Királyné' Gibráltárba-érkezését es Anghába utazását, a' mit D. Pedro nagyon helybe-hagyott. A' Tsászár' és a' Brasilianusok' bosszankodását látván D. Mig. magaviselete eránt, nem reménylhető, hogy a' Strangford Lord' küldöttségének valami kedvező következése legyen.— A' Diario Fluminense-ben, oct. 15-ödikéről, e' van: "Az ámériikai korvette, Boston, Montevideoból jöven, megérkezett tegnap Rióba. Jelenti, hogy a' Buenos-Ayressel kötött egyességet helybe-hagyta sept. 24-edikén a' Santa Fe-i Congress. Várjuk Norton Paketbootot ezen Kötéssel. "Oct. 11-edikétől-fogva, 21-edikéig, két költsön-vevest kötött meg Brasilia, az egyik 500 ezer Milreis, 65 procentojával, 's az interesen felül még 3 pCento; a' másik 1.200,000: ezt, 65 és féllal fizetik-be 100 helyett.

A' Morning-Journal a' Strangford Lord' küldtetéséről Rioba, 's az ő' elfogadtatásáról a' Tsászár által, így beszél: "A' Tsászár nem úgy fogadta ő-Uraságát, a' mint várni kellett volna, és a' sok beszélgetésből a' sül-ki, hogy a' Strangford' küldtetése' végtárgyat nem fognák elérni. Mi, úgy gondoljuk, hogy ez a' tűnődés fundamentom nélkül van. D. Pedro nagyon megmérgeződik néha; de valamint a' kedve, úgy a' vélekedése is hirtelen megváltozik. Majd meggondolja magát, 's végre, helyben fogja azt hagyni, a' mit most megvet. Miránk-nézve, minden esetben ugyanazon következése lessz. Ha a' Tsászár olyan

oktalan, hogy a' Strangford Lord' javallattját megveti, könnyen meg foghattja azt bánni; akkor lessz az osztán, hogy a' britannus országlószek, nálla nélkül azt teszi, a' mit kívánt volna az ő' helybe-hagyásával elkövetni. Egy britannus Követ' rossz elfogadása, nem fog hasznot hajtani Öfgének; eszünkbe fog az jutni, 's nem is fogjuk elfelejteni. Jobb volna szép szóval engedni azt, a' mit tsak-ugyan minden esetre kéntelen lessz engedni. Ennél, tsakugyan nem tapasztalt még egy Hottentot is törvénytelenebb despota beszédet.

Frantziaország

Páris, dec. 12.—Azt beszélük, hogy Algierra rá akarnak rohanni, a' földi oldaláról. Ezt, ezen módon találtuk egy Zeitungban, nints neki se exordiuma, se conclusioja. — Mi, Jaubert-Urat, a' keleti Utazót, Konst.poljba küldöttük.

Burkusország

Berlin, dec. 8.—A' Muszkák visszamenetele, a' Dunán által, Silistriánál, nagy felindulást okozott itt eleinte. De már most, tudják, hogy egyedül a' kegyetlen rossz idő okozta, és semmi hadi történet, annyival kevésbé valami ütközet, mint elébb mondották. Vigyázni kell most az ottani hartzmezőről jött hírek' nagy siettséggel szokott elterjesztésére, quarantainba kell azokat zárni, hogy a' betegeket az egészségesektől meg lehessen különböztetni. Úgy-láttzik, hogy a' baireuthi Zeitung' lembergi lelke vissza jár kém-köntösben, 's kísérti a' gyengébbeket. Ha az oláhországi tekergő híreket ide raknók, majd hallanánk kép telenségeket.

Muszkország

Württembergi Wilhelm Printzet Ö királyi Magasságát felvették a' preobraszensky regementbe, mint Fenriket. — Az irkutzk-i polgári Gouverneurt, Tres-

kin valóságos Státustanátsost, törvénytelen, önkéntes és saját hasznát kereső magaviseletéért hivatalában, méltósága és betsülete vesztéségre és mind-a-két fővárosból (Pétervár és Moskva) számkivetésre büntették, a törvény útján, és így, nem sultánként.

A' pétervári Journálban e' van: "Külömböző idegen Híradók különösnek találtak azt, hogy Muszkaország olyan tsekéltség-költsönt, mint a' hollandiai (13 millió kurta (50 kros) forint) nem ott-hon vett-fel: 's abból azt húzzák-ki, mintha benn, nem volna segéd-eszköz. Könnyű ezen ítélet-tétel' hazug óldalat által-látni: mert, ha segédmód ott-benn nem volna, nagy summát vettek volna fel. Miért vettek 'hát kitsinyt fel külföldön, dologhoz értőknek nem szükség' magyarázni: mert, valjon az ő' külföldön tett nevedő k' ltségét saját váltókursusa' megrontása által fizesse-é?

A' kaukásusi Karatsajew híres tör'sök-nemzet' meghódolását a' Muszka'knak, hosszason írják-le a' referensek. Egy része, ilyen-formán van elő-adva egy sewastopoli levélben: "A' legmegmászhatatlanabb helyeket, barlangokat, és kőszirtket, azoknak minden irtóztatóságaival, a' miket-tsak a' természet a' Kaukázus tsütös hegyeiben az Elburz körül rakásra szorított, a' legnagyobb megátalkodottsággal védelmezték a' Karatsajisták, egy népség, mely ekkorig minden jó ajánlások ellenére, siket maradt és nyakas büszkeséggel tekintett alá a' szedelgető hegyek' tetejéről, mely-lyek az ő' függetlenségüket százesztendő-ólta tették' bátorságossá. A' hír-név 's ditsőség, a' természetnek ezen korlátját meghágni, és a' hegy-lakosok' hasonló képzeiteket megtörni, a' mi' hadaink' állhatatosságának 's Vezérei' dologba vágó elméjének jutott örökségül,

mely magát hirtelen meghatározta, hogy a' Kaukasus' ezen makats néptör'söke' hirtelenebb és bizonyos meghódoltatására erőnek-erejét fordítson, nem használván a' rábeszélés és kedvező ketsegtetés. A' kétféle módot, erőszak és rábeszélés, kivánt kimenetel koronázta-meg. Az Avarok' (vagy a' mint magokat nevezik, Uar-ok, — talán =Ungar-ok?) Chan-ja, 2000 embernél többnek Ural-kodója, szomszédjainak rettentője, letette a' hűség' esküjét a' muszka Tsászárnak, tsupa meggyőzötteséből azon haszon-eránt, mely egy önkéntes hódoláshól a' muszka fejedelmipáltza alatt, népére következne. — A' büszke Karatsajiak, ez' óráig az ottomanus Portához szítók, a' muszka katonák' fegyveres látogatásoknál az ő' hozzá-járuhatatlannak tartott lakhelyekben, felhagytak az ő' megvető büszkeségekkel, és, elrémülve azon, hogy a' győzödmesek, nem igyélvén dologba-vágások' olyan menetelén, ellenkezőinek lakjához és tulajdonaihoz hozzá-se nyúltak, szintűgy letették muszka Tsászár Öfgének, a' meghódolás' esküjét. Tsak egy szem mellátó tanú képzelheti magának azon akadályokat, melyeket a' mi'seregeinknek meg kellett győzni. (Leírja itt a' tsatázás' módját, a' mint a' felmászó Muszka'k egy kézzel bartzoltak a' másikkal kapaszkodtak, hogy a' feneketlen méjjségbe ne hüljanak. Rettenetes az a' verekedés-mód, melyet itt a' Muszka'knak ki kellett állani). Tizenkét óráig tartó tsudállatos verekedés után, felkapaszkodtak a' Muszka'k a' hegyek' pupjára, mely a' győzödelem' jele volt; 's ekkor, a' Karatsajiak fővezérje, nem tudván képzelni, hogy ez a' győzödelem a' katonák' vitézsége és a' Fővezér' rendeléseinek a' következése, megjelent a' muszka Vezérnél, 's így folytatva beszédét: "Szerentsések vagytok, hogy

a' mi' elrejtett lakhelljünkig hatolhattatok: mi, annyira bízunk az ellenkező esethez, hogy még ütközet alatt is, senki közzüllünk nem tartotta szükségesnek, feleségit és gyermekeit, vagyonával együtt, veszedelmetlen helyre küldeni: hanem, a' ti' szerentsétek győzött-meg minket. Leghűségesebb barátjai voltunk mi az ottomanus Portának, és, sohasé árultuk azt el. Elárult ő minket, midőn minket sárban hagyott és nem tudta megtartani Anapá várát. Ti 'hát mára mi' Uraink vagytok: sohasé törjük mi meg szavunkat. Ti a' mi' familiánkat, házainkat, tehetségünket a' semmivé-lételtől védelmeztétek: tsak ez is megnyeri már a' mi' köszönetünket. "Az a' tűz és érzékenység, a' mellyel, ezt ez az öreg monlotta, hitelt adtak nekünk az ő' egyenessége-felől. — A' berekesztő ígék 's Corollariumok, ezek: Ezen nép' meghódoltatása' példája, mely minden hegylakosok között, a' legmeggyőzhetőbbnek tartatott, a' többit azon gondolkodásra vezeti, hogy egy hasonló eset őket is megtalálhatná; 's e' szerént, minden tekintetben nagy lépés esett ez által ára, hogy a' Kaukázus' minden néptörsoke, ha azok várak' építtetése által a' kijárásokon meggátoltatnak a' sík tartományok' fosztogatásától, a' hol éllemeket keresik, kényszerítetni fognak engedni, és kegyelemért és védelemért a' mi' nagy Monarchánknál esedezni."

A' l' Abeille du Nord (Híradó) a' Karatsajiak' meghódolását illetve, azon néptörsok' itt következő Kérő-írását Emanuel Generálhoz, (melynek eredeti írása, török nyelven van) így adja-elő: "Ő Magasságos Excellenciájához, a' kaukassusi és tsernomoriai lineán álló seregek' Commandirozójához, a' kaukassusi bírtok' Parantsolójához, Lovasság-Gen. Arsenjevits Emánuel Lovag-Vitéz Úrhoz — a'

Karatsajiak' és a' Fekete nép' Urától.

Kérelem. 1) Megfogadván Magasságos Excéll. parantsolattját, kötelezzük magunkat, hogy ezután Muszkaországban semmiben egedetlenek nem leszünk, és a' vétkezes embereket, mint már a' Kabardinokat és masokat, teljességgel nem fogadjuk magunkhoz, 's nem egyesülünk velek; a' muszka fejedelmiségeknek mindég hiv' alattvalói leszünk, és azt, esküvéssel erőssítjük-meg; és minden elébbi rablottakat, embereket, marhákat és más tulajdont, kivétel nélkül, híven kiadunk. — 2) Annak zálogául állítunk kezeseket, az Excád által választott 4 familiából. — 3) Ha, azon szándékkal, hogy Muszkaországba beüssenek, a' Tserkeszek' serege bírtokunkat oly' nagy számmal teríténé-be, hogy azoknak ellent nem alhatnánk; ne legyünk mi az oka: de, még is kötelezzük magukat, hogy akkor mindjárt tudósítást teszünk rólla; de az olyan esetekben, mikor ellenek állhatunk, felelünk is mellette. — 4) Ha megesik, hogy hozzáuk hasonló muselman alattvalónak panassza lenne ellenünk, vagy nekünk azok ellen, — hadd legyen szabad nekünk, a' mi' szokásunk szerént egyezni-meg egymással, a' Seriat által. — 5) Tsere és kereskedés-végett, fogunk egy Tsere-vásári épületet állítani-fel a' Kuma-foljóviznél, a' Chachandukow várnál, hogy ott sőt, vasat, áruportékát és kegyeret szerezzünk, és Muszkakaország' határ-szélein saját ügybajunkban által-mehessünk.

Midőn mi, Nép' Vénei és a' Karatsaji egész népség, mind együtt, a' feljebbiek' meg-nyeréséért Magasságos Excell. könyörületességéért foljamodunk, esedezünk megsebbetett szívvel, hogy minket nagy-lelkű védelem alá vegyen, és hártartalan kegyelemmel viseltessen éran-

tunk — Az eredeti írást, nem tudván írni, tentával uazolva írták-alá; az egész karatsaji nép' részéről: Vali-Isslam Krimsamchalow, Mudar-Koshakow, Temirtsok Barabasow, Asslammursa Dudow, Bek Mursa Koshakow, Shai-Chot Karabasem, Adshli Ibrahim Botasew, Nani Dudow, Bassiat Karabasew, és Täuli Mursa Kosakow. Az orginált Sokolow Kapitány tette által muszka nyevre.

ÓFge, a' Tsászár, oct. 12-dikén, az itt következő Ukas-t botsátotta a' kormányozó Senátushoz: "A' nép' pallérozásának elő-mente fog mindég tárgya maradni Birodalunkban, a' Mi' leg-buzgóbb szorgalmunknak. Szorossan belé botsátkozván oskoláink' mostani szükségibe általjában, 's azoknak megjobbítása' módjainak elő-szerzésébeu foglalatoskodván, figyelmetessé lettünk különösen ama' sok helyyeken érzett, rábizható Tanítók' szükvöltára. Az ebből származandó hatra-maradás' eltávoztatására, az érdemes ifjúság-tanítók' száma szaporítását és azoknak, kik ezen tiszteletre méltó Hivatalra magokat szentelni akarják, az ahhoz szükséges esméretek' megszerzésére újj utakat készíteni, — jönnek talaltuk, a' már álló tanulók' osztaljai kivül, az Universitasokban, Péterváron, egy különös intézetet, gyermek-nevelési kellőközepi intézet (Pedagogicum Centrale Institutum) névezet alatt, felállítani. Ennél-fogva, a' tanító-intézetek' rendbeszedő Biztosságban kidolgozott javallat a' Statutumokhoz, valamint ezen Intézet' ideigvaló állapotja, megvizsgálása és kiegészítése után a' Birodalom' Tanácsszékén, előmbe terjesztetett Nekem. Mint-hogy Mi ezen Statutumokat, szintúgy mint az Intézet' tehetségét a' felállítás' vég-árgyáéhoz illőnek találjuk, helybe-hagytuk Mi azokat, 's egyszersemid rendeljük: — 1) Hogy a' Gyermekeknevelési

Közép-Intézet' Statutumai, és annak felállítását 's kormányozását illető Rendelek végre-hajtassanak; — 2) Az Intézet' állandó helye' meghatározásáig, a' néppallérozás' Ministerei gondja lessz, az említett szükségre egy házat kibérelni, ha lehet, az Universitasához, közel; — 3) Az intézet' ideigvaló alapottja által meghatározott summákat, a' házbérre, fűtésre és világításra, nem az állapotot illető, a' Statutumban megjegyzett szükségsekre megkívántató pénz, a' szükségsekhöz szabva, a' néppallérozás' Ministeriuma' költsége' kivetésébe beiktatni.

Az örök nyugodalomra ment muszka Tsászárnénak 10 gyermeke volt, kik közzül öten, annyok előtt elmentek az örökkévalóságra; 25 unokája (Muszkaországi 2 Nagyhertzeg és 8 Nagyhertzegasszony, kik közzül még 6 él; egy, mecklenburgi-Schwerini Printz és egy Printzasszony; Sachsen-Weimari 2 Printzaszszony és 1 Printz; Oldenburgi 2 Printz; Würtembergi 2 Printzasszony; Holandiai 3 Printz és 1 Printzasszony) és 6 unoka-gyermekei (Mecklenburg-Schwerini, Sachsen-Altenburgi és Burkus). — Leírja a' Pétervári Hiradó azt a' Kenotaphiumot, mely az idvezült ÓFge' Maria Feodorownanak, a' Sz. Péter és Pál Apostol' anya-templomában felállítatott. Ezen Cataphalc' formázattja (stylus), mely a' gyász-szobában felállítotthoz hasonló volt, és az azon álló keresztel egygyütt 25 talp magasságu volt, emlékeztetett a' XII-dik Lajos' szép mausoleumára és az I-ső Ferentzére. Az azon tett munkák annyi tökélelenségre vitettek voltak, mintha állandóul ott maradtak volna. A' templomba 2000 nagy szál gyertya égett.

Törökország

A' köz-tudósításokban Anconából, ezt találni: "Corfui tudósítások szerint,

nóv. 22-dikéről, a' frantzia sereg Görögországban, kivéven 1500 embert, kik a' patrásai és a' moréai kastélj' várvédjei, Navarinnál gyúlt össze. Nem beszélnek már, hogy a' kórintusi isthmuson túl valami hadi-fordulást tennének. A' Görögök, a' kik Salonát ostromolják, a' Missolunghi' formás ostromlásához is akarnak fogni. Megszabadultak már a' Görögök Resid Basa Seraskiertől, mivel' neki egy paratsolat szerént, Konst.poljba kell mennie minden kirendelhető katonasággal együtt; mely szerént, az Akarnania elleni hadat félbe szakasztotta, 's Artába ment. — A' patrásai török várvéd' maradványát Smyrnába szállították a' frantzia szállító hajók. Patrásban, a' hol már 10 ezer Görögnél többen telepededtek meg, vezérkednek Higonet és Schneider frantzia Generalok. Bizonytalan hírek, azt is mondják, hogy Capodistriás Gróf oda menne. — Minekutána Church Gen. a' fő-vezérségét letette; az Ypsilanti' görög seregei Mitikafelé vonták volna magokat vissza, és a' prevesai hadi mozdulás elhalasztódott.

A' Duna' vastagáról, dec. 17. — Hiteles levelek szerént, dec. 7-edikéről, a' muszka hadseregtől, a' Törökök 50 ezer embert gyűjtöttek össze Aidosnál (Idos), 's úgy-láttzott, mintha megtámodólag akarták volna magokat viselni, mi-

dőn egyszerre, minden erőltetés nélkül, paravadi állásokból, Ardone és Sumlafelé vissza mentek, úgy-hogy a' Muszkák a' Kamtsik (vize) által váltak el a' Törököktől. A' Muszka hadsereg nagyobb fele (de mennyi az egész?) Babadagnál és Basardsiknál áll. Watsin, Hirsova, Kortendeny és Várna' Várait megépítették, és Bulgária' ezen oldalának több részei védelmére sántzokat hánytak. Nóv. eleje-ólta olyan tél lett a' Balkán' északi oldalán, hogy az őrállóknak kezek-lábok megfagyott.

Bukurestből ezt írjak: "Azt mondják, hogy Diebits Gróf minden lovas regementhez parantsolatot btsátott, hogy Muszkaországba Biztosokat küldjenek lovakat vásárolni, mivel' jan. 1-sőjére a' hadseregnek egészen teljes-számmal kell lennie. — Hat hónapi fegyverszünetről beszélnek. Valamint Erdélyországban legkissebb pestis sints, úgy ellenkezőleg, Oláhországban még-inkább erőt akar az venni, nem Bukurestben tsak, hanem a' Helységekben is.

—O—

Egy, a' német-nyelvből magyar nyelvre fordítani jól tudó szorgalmatos és jómagaviseletű született Magyarra van szükség, illendő fizetésért. — A' szándékozó jelentheti magát francozott levele által az Erdélyi Híradó' Kiadójanál.

Státus papirosok' Foljamatja

			Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
			20	22				
Béts, Dec.	19				London, Dcc.	8	9	10
Bank-Oblig. 1.1/2pC.	50.3/8	-	50.1/2	-	Consols, 3 pC.	-	87.1/2	-
Pengőpénz-Obl. 5pC.	95.11/16	-	95.11/16	-	Stocks-Prémie, Sh.	-	-	-
Roths. 1820, 100f. CP.	157.1/2	-	-	-	Brasíliai Bons	-	64.1/2	-
Partial. 1821. Ua.	124.1/2	-	124.1/2	-	Buenos-Ayresi	-	-	-
Bankaktia, 1000f. CP. 1097.	-	-	1096.	-	Columbiai	-	23.3/4	-
Páris, Dec.	10		11		Mexikói	-	32.1/2	-
Consols 5 pC.	106.75	-	106.85	-	Portugalli	-	55.	-
Ugyanaz 3 pC.	73.90	-	75.80	-	Muszkaországi	-	96.1/2	-
Bank-aktia, 2000 Fr.	-	-	-	-	Görögországi	-	17.1/2	-